

УДК 331.4:614.7

Кузьменко Валентин Сергійович

*асистент кафедри безпеки життєдіяльності та професійно-прикладної фізичної підготовки
Херсонська державна морська академія*

Kuzmenko Valentyn

*Assistant of the Department of Health and Safety, Professional and Applied Physical Training
Kherson State Maritime Academy*

ORCID: 0000-0003-3515-2912

Кузьменко Олена Юріївна

*старший викладач кафедри економіки та морського права
Херсонська державна морська академія*

Kuzmenko Olena

*Senior Lecturer of the Department of Economics and Maritime Law
Kherson State Maritime Academy*

ORCID: 0000-0001-7542-7322

DOI: 10.25313/2520-2308-2024-5-9954

САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНІ ПИТАННЯ В ОБЛАСТІ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА МОРСЬКОМУ СУДНІ

SANITARY AND HYGIENE ISSUES IN THE FIELD OF LABOR PROTECTION ON A MARINE VESSEL

Анотація. Вступ. Актуальність теми санітарно-гігієнічних умов на морських суднах є надзвичайно важливою, адже здоров'я та безпека моряків безпосередньо залежать від умов праці на борту. В контексті глобалізації та інтенсифікації морських перевезень зростає потреба у дотриманні міжнародних стандартів і поліпшенні життєвих умов екіпажів. Дослідження фокусується на аналізі чинних міжнародних норм, таких як Міжнародна конвенція про охорону життя на морі (SOLAS) та Конвенція про морську працю (MLC 2006), що регулюють санітарно-гігієнічні аспекти на суднах. Пропонований матеріал допомагає зрозуміти, як зміни в міжнародному праві й законодавстві зарубіжних країн вплинули на покращення умов життя та роботи моряків.

Мета. Мета цієї статті полягає в розкритті особливостей правового регулювання санітарно-гігієнічних стандартів охорони праці на морському судні.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення санітарно-гігієнічних умов на морських судах; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у царині санітарно-гігієнічних стандартів охорони праці та їх правового регулювання.

В процесі здійснення дослідження було використано такі наукові методи: системний (що допомагає побачити правове регулювання гарантій охорони праці на морі, з одного боку, та санітарно-гігієнічних стандартів – з іншого – як систему норм, пов'язаних єдиними принципами та засадами, а саме, забезпечення належних умов праці та відпочинку найманим працівникам в морі).

Результати. Існує нагальна необхідність ініціювання реформ у морській індустрії, що включають не лише модернізацію інфраструктури, але й удосконалення умов проживання на борту суден. Важливим аспектом є впровадження новітніх технологічних рішень для очистки води та повітря, що може значно покращити якість життя моряків та знизити ризик захворювань. Освітні програми для екіпажів, які охоплюють правила особистої гігієни, правильне харчування та першу медичну допомогу, є необхідними для підвищення обізнаності моряків щодо основ здорового способу життя на морі. Обґрунтовано, що активізація міжнародного співробітництва і участь у глобальних ініціативах з моніторингу і контролю за дотриманням міжнародних конвенцій може сприяти уніфікації стандартів і забезпечити їх однакове застосування

у всіх країнах. Таке співробітництво може включати обмін знаннями, спільні навчальні програми та технічну підтримку для країн, що розвиваються, щоб забезпечити високий рівень захисту здоров'я на всіх суднах, незалежно від їх прапора.

Перспективи. В майбутніх дослідженнях зазначеної теми увага повинна зосереджуватись на використанні штучного інтелекту з метою оптимізації санітарно-гігієнічних умов та їх правового регулювання для найманих працівників на морі. Окрім того, окремої уваги потребує питання про тих найманих працівників на морі, які виконують певну роботу не за трудовим договором, а за цивільним, результатом чого стає непоширення на них деяких гарантій найманої праці, що потребує подальшого вирішення.

Ключові слова: морські судна, санітарно-гігієнічні умови, здоров'я моряків, міжнародні стандарти, Конвенція про морську працю, безпека на морі.

Summary. Introduction. The relevance of sanitary and hygienic conditions on maritime vessels is extremely important, as the health and safety of seafarers directly depend on the conditions of work onboard. In the context of globalization and the intensification of maritime transport, there is a growing need to comply with international standards and improve the living conditions of crews. The research focuses on analyzing current international norms such as the International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS) and the Maritime Labour Convention (MLC 2006), which regulate sanitary and hygienic aspects on ships. The presented material helps to understand how changes in international law and legislation of foreign countries have influenced the improvement of living and working conditions for seafarers.

Purpose. The aim of this article is to reveal the peculiarities of legal regulation of sanitary and hygienic standards of labor protection on a maritime vessel.

Materials and Methods. The materials of the study include: 1) regulatory legal provision regarding the regulation of expenses for paying remuneration to employees of the enterprise; 2) works of domestic and foreign authors conducting their scientific-practical research in the field of sanitary and hygienic standards of labor protection and their legal regulation. In the process of conducting the research, such scientific methods were used: systemic (which helps to see the legal regulation of guarantees of labor protection at sea, on one hand, and sanitary and hygienic standards – on the other – as a system of norms connected by unified principles and foundations, namely, providing proper conditions of work and rest for hired workers at sea).

Results. There is an urgent need to initiate reforms in the maritime industry, which include not only the modernization of infrastructure but also the improvement of living conditions on board vessels. An important aspect is the implementation of the latest technological solutions for water and air purification, which can significantly improve the quality of life for seafarers and reduce the risk of diseases. Educational programs for crews, which cover personal hygiene rules, proper nutrition, and first aid, are necessary to increase seafarers' awareness of the basics of a healthy lifestyle at sea. It is reasoned that the activation of international cooperation and participation in global initiatives for monitoring and compliance with international conventions can facilitate the unification of standards and ensure their uniform application in all countries. Such cooperation can include knowledge sharing, joint training programs, and technical support for developing countries to ensure a high level of health protection on all ships, regardless of their flag.

Discussion. Future research on this topic should focus on the use of artificial intelligence to optimize sanitary and hygienic conditions and their legal regulation for hired workers at sea. Additionally, particular attention needs to be paid to those hired workers at sea who perform certain work not under an employment contract, but under a civil one, resulting in some guarantees of hired labor not being extended to them, requiring further resolution.

Key words: maritime vessels, sanitary-hygienic conditions, seafarers' health, international standards, Maritime Labour Convention, maritime safety.

Вступ. Морські перевезення є критично важливим елементом світового економічного обігу, відіграючи центральну роль у міжнародній торгівлі та доставці товарів. Однак, ця індустрія також пов'язана з високим рівнем ризиків для здоров'я та безпеки своїх працівників, з якими пов'язані численні фізичні, хімічні, біологічні та ергономічні загрози. Специфіка роботи в морському секторі, включаючи довготривалу ізоляцію, екстремальні метеорологічні умови, використання складного обладнання та ризик від піратських нападів, підкреслює важливість охорони праці не тільки як прояв гуманізму, але і як стратегічну необхідність.

У світлі викладеного постає потреба в систематизації та аналізі санітарно-гігієнічних вимог і практик у контексті охорони праці на морських

суднах. Ми розглянемо, як національне й міжнародне правове регулювання сприяють забезпеченню безпечного та здорового робочого середовища. Зокрема, будуть проаналізовані питання забезпечення чистоти, вентиляції, харчування та інші аспекти, які безпосередньо впливають на стан здоров'я моряків.

Ця стаття покликана посприяти подальшому розвитку правил і стандартів у даній області, спрямованих на покращення санітарно-гігієнічних умов праці моряків, їх здоров'я та безпеки на морі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. П.Дж. Бауер у своєму дослідженні критично оцінює Конвенцію про морську працю, аргументуючи, що вона не забезпечує адекватного захисту прав моряків та є недостатньо ефективною для

вирішення потреб глибших реформ у цій сфері [1, с. 643]. С.К. Драгомір розглядає питання адаптації Конвенції про морську працю до сучасних вимог управління людськими ресурсами, звертаючи увагу на необхідність внесення гендерних аспектів до положень конвенції, що має сприяти більшій рівноправності та ефективності у цій галузі [2, с. 21–35].

М.Л. Фоттелер разом із співавторами аналізує статистику портового державного контролю, демонструючи, як Конвенція про морську працю вплинула на умови праці моряків. Вони підкреслюють позитивні зміни у життєвих і робочих умовах, що сталися завдяки впровадженню конвенції [3, с. 1–9]. Х.Джін вивчає відповідальність судновласників за захист залишених без підтримки моряків, вказуючи на прогалини в законодавстві та практичному застосуванні положень Конвенції про морську працю [4, с. 33–39].

Ц.Д. Мантоюджу детально розглядає вплив Конвенції про морську працю з перспективи моряків, підкреслюючи значне поліпшення у регулюванні їхніх трудових прав та умов праці [5, с. 107–119]. А.Х. Нтовас деталізує структуру та основні положення Конвенції про морську працю, наголошуючи на її важливості як міжнародного правового документа, що встановлює стандарти у сфері морських трудових відносин [6, с. 933–1018].

П.Ватан у своєму дослідженні розмірковує про виклики, що виникають під час імплементації Конвенції про морську працю, підкреслюючи проблеми, з якими стикаються країни при впровадженні її положень у національне законодавство, та наголошуючи на необхідності подальшого розвитку цього процесу [7, с. 27–32]. М.Х. Заріє та А.Н. Бараті аналізують стандарти Конвенції про морську працю в контексті соціальних прав та зайнятості моряків, висвітлюючи їх важливість для покращення соціального захисту цієї професійної групи [8, с. 83–100].

Л.Чжао, П.Чжан, М.Чжао та Г.Хе здійснюють правовий та емпіричний аналіз Конвенції про морську працю у контексті її застосування в Китаї, вказуючи на її вплив на трансформацію морського права та практики працевлаштування моряків в цій країні [9, с. 329–357]. В.Г. Грибан та О.В. Негодченко у своїй роботі з охорони праці надають огляд ключових аспектів забезпечення безпеки та охорони здоров'я на водному транспорті, включно з реалізацією вимог Конвенції про морську працю [10, с. 156].

І.Ю. Зозуля розглядає підходи до вирішення проблем соціального захисту моряків у зарубіжних державах та Україні, акцентуючи на значущості міжнародних стандартів, що їх встановлює Конвенція про морську працю [11, с. 48–56].

В.С. Кузьменко та О.Ю. Кузьменко аналізують відповідність умов праці на морському транспорті вимогам міжнародного законодавства з охорони

праці, зокрема в контексті згаданої конвенції [14, с. 588–597]. О.Кузьменко та В.Кузьменко також розглядають основи охорони праці на морському транспорті, де важливу роль відіграють міжнародні стандарти, встановлені Конвенцією про морську працю [15, с. 169–172].

К.Талалаєв, М.Голубятников і Р.Вастьянов зосереджуються на епідеміологічних та патофізіологічних аспектах професійної захворюваності на водному транспорті. Їхнє дослідження висвітлює, як впровадження Конвенції про морську працю може зменшити професійні ризики, пов'язані з роботою на морі, та сприяти кращому здоров'ю моряків [16, с. 194–196].

Д.А. Тішко розглядає міжнародно-правові стандарти, що регулюють працю моряків, аналізуючи, як Конвенція про морську працю впливає на трудові відносини в морському секторі. Його дослідження підкреслює значення консолідації міжнародних та національних норм для забезпечення прав моряків [17, с. 250–255].

Н.Д. Шченявський у своєму дослідженні аналізує комплекс факторів, що впливають на організації праці в судноплаванні, включно з безпекою екіпажу. Це дослідження підкреслює важливість Конвенції про морську працю як інструмента для покращення умов праці та забезпечення належного рівня безпеки на морських судах [18, с. 90–118].

Узагальнюючи викладене, слід зауважити, що у сфері охорони праці моряків досі малодослідженими є санітарно-гігієнічні стандарти та їх правове забезпечення, що, зі свого боку, додатково підтверджує актуальність обраної нами теми дослідження.

Мета статті полягає в розкритті особливостей правового регулювання санітарно-гігієнічних стандартів охорони праці на морському судні.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення щодо регулювання витрат на оплату винагород працівникам підприємства; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у царині санітарно-гігієнічних стандартів охорони праці та їх правового регулювання.

В процесі здійснення дослідження було використано такі наукові методи: системний (що допомагає побачити правове регулювання гарантій охорони праці на морі, з одного боку, та санітарно-гігієнічних стандартів — з іншого — як систему норм, пов'язаних єдиними принципами та засадами, а саме, забезпечення *належних умов праці та відпочинку найманим працівникам в морі*).

Виклад основного матеріалу. 1. Огляд санітарно-гігієнічних норм на морських судах. Забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов на морських судах є критично важливим для здоров'я та безпеки екіпажу. Ці умови регулюються рядом міжнародних конвенцій та стандартів, серед яких

особливе місце займають Конвенція про морську працю (MLC) [12] та Міжнародна конвенція про охорону життя на морі (SOLAS) [19].

Конкретні вимоги до якості питної води на морських суднах встановлені в розділі 3.2 Конвенції про морську працю/ Згідно з цими нормами, питна вода має бути безпечною і придатною для споживання, що вимагає регулярного моніторингу її якості та дотримання стандартів, визначених Всесвітньою організацією здоров'я (ВООЗ). Це означає, що вода на борту має бути вільною від шкідливих бактерій та хімічних забруднювачів, здатних спричинити захворювання.

Важливим аспектом охорони здоров'я на суднах є також адекватна вентиляція приміщень, що регулюється пунктом 3.3 Конвенції про морську працю. Згідно з цим положенням, системи вентиляції мають забезпечувати достатній обмін повітря, щоб уникнути концентрації шкідливих речовин і забезпечити комфортні умови для персоналу.

Управління відходами на борту також підпадає під строгі вимоги, які встановлені в MARPOL (Міжнародна конвенція для запобігання забрудненню від суден) [20], зокрема в Додатку V, що регулює відходи від суднового обладнання та побутові відходи. Ці правила вимагають ефективного сортування, зберігання та утилізації відходів, щоб мінімізувати їх вплив на морське середовище та здоров'я людей.

Мінімальні стандарти проживання екіпажу на морських суднах визначені в розділі 3.1 Конвенції про морську працю. Ці стандарти включають вимоги до розмірів, освітленості, опалення та інших аспектів кают, які мають забезпечувати достатній комфорт та приватність для моряків. Конвенція вимагає, щоб умови проживання були безпечними, здоровими та сприяли відпочинку членів екіпажу під час тривалих рейсів.

Ці встановлені міжнародні норми та стандарти формують основу для забезпечення належних умов праці та життя моряків, сприяючи таким чином зниженню ризиків для здоров'я та підвищенню загальної безпеки на морських суднах.

2. Вплив санітарно-гігієнічних умов на здоров'я моряків. Забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов на морських суднах є вирішальним фактором, що впливає не тільки на фізичне здоров'я моряків, але й на їхнє психоемоційне благополуччя. Погані умови можуть призвести до різноманітних захворювань та психологічних проблем, що негативно відбивається на загальній продуктивності та безпеці судноплавства.

За даними Всесвітньої організації здоров'я, якість питної води та умови проживання мають безпосередній зв'язок з ризиком виникнення гастроінтестинальних захворювань серед моряків [13]. Неналежа фільтрація або санітація води може спричинити зараження такими захворюван-

нями, як гепатит А, дизентерія та холера. Тому належне водопостачання, яке гарантується стандартами MLC, критично важливе для здоров'я на борту [12, Розділ 4.3].

Крім того, відповідні умови вентиляції в каютах та робочих зонах захищають моряків від респіраторних захворювань. Недостатня циркуляція повітря може призвести до поширення бактеріальних та вірусних інфекцій, зокрема туберкульозу та грипу, що особливо небезпечно на закритих просторах суден [12, Розділ 4.3].

Психологічне благополуччя моряків тісно пов'язане з їхніми житловими умовами та соціальним оточенням. Довготривалі відрізки ізоляції, відсутність приватності та обмежені можливості для відпочинку можуть спричинити стрес, тривогу та депресію. Стандарти MLC 2006 передбачають, що каюти повинні бути досить просторими, добре освітленими та вентильованими, щоб знизити ці ризики, а також надати морякам можливість для відновлення після важких робочих змін [12, Розділ 3.1].

Важливою частиною забезпечення здоров'я моряків є регулярний медичний моніторинг та доступ до медичної допомоги. Згідно з Міжнародною конвенцією про охорону життя на морі та Конвенцією про морську працю, на борту повинні бути доступні аптечки першої допомоги та обладнання для надання невідкладної медичної допомоги. Також критично важливою є наявність професійно підготовлених осіб, здатних надати першу допомогу або медичне обслуговування у випадку екстрених ситуацій [19, Глава IV].

Сукупність цих заходів формує міцну основу для забезпечення санітарно-гігієнічних умов на морських суднах, сприяючи здоров'ю та безпеці моряків, що, в свою чергу, забезпечує високу продуктивність та ефективність судноплавних операцій.

3. Стратегії покращення санітарно-гігієнічних умов на морських суднах. Оптимізація санітарно-гігієнічних умов на морських суднах є важливим завданням, яке вимагає комплексного підходу та активної участі всіх сторін морської індустрії. Виконання цього завдання сприятиме не тільки поліпшенню здоров'я та благополуччя моряків, але й підвищить загальну безпеку морських перевезень.

Одним з основних напрямків покращення є модернізація суднових систем вентиляції, водопостачання, утилізації відходів та житлових просторів. Новітні технології можуть значно знизити ризик розповсюдження інфекційних захворювань, забезпечити кращий контроль якості повітря та води. Наприклад, встановлення сучасних систем обробки питної води та використання фільтрів високої ефективності для повітряних систем може значно покращити умови на борту.

Належне навчання персоналу щодо принципів гігієни та правил користування санітарно-гігієнічним обладнанням є критично важливим.

Моряки повинні бути повністю обізнані з процедурами правильного зберігання їжі, утилізації відходів та особистої гігієни. Організація регулярних тренінгів та воркшопів допоможе підвищити рівень освіченості екіпажу і забезпечити дотримання встановлених стандартів на практиці.

Оновлення житлових просторів на судах, таких як каюти, спільні зони та відпочинкові кімнати, має велике значення. Простори, добре освітлені та вентильовані каюти не тільки сприяють відпочинку та відновленню моряків, але й зменшують ризик поширення захворювань. Впровадження дизайнерських рішень, які враховують ергономіку та психологічний комфорт, може значно покращити загальний настрій та продуктивність екіпажу.

На законодавчому рівні, підтримка та оновлення міжнародних стандартів, таких як MLC, можуть сприяти уніфікації вимог до умов праці на морі. Залучення морської спільноти до процесу постійного оновлення та адаптації цих стандартів є ключовим для врахування змінюваних потреб і технологій. Крім того, співпраця між судовласниками, управлінськими компаніями, морськими профспілками та регуляторними органами дозволить ефективніше вирішувати проблеми санітарно-гігієнічного характеру на міжнародному рівні.

Застосування цих стратегій дозволить досягти високого рівня санітарно-гігієнічного захисту на морських судах, забезпечуючи здорове та безпечне робоче середовище для всіх моряків.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Санітарно-гігієнічні умови на морських судах відіграють вирішальну роль у забезпеченні здоров'я та безпеки моряків. Належне водопостачання, ефективна вентиляція, управління відходами, а також умови проживання є ключовими чинниками, що впливають на фізичне та психологічне благополуччя екіпажу. Якість цих умов безпосередньо корелює з продуктивністю та ефективністю виконання морських операцій.

Міжнародні стандарти, зокрема Конвенція про морську працю (MLC 2006), надають фундаментальну основу для регулювання санітарно-гігієнічних норм. Однак, для реалізації цих стандартів необхідний постійний контроль і підтримка на всіх рівнях морської індустрії, а також готовність до модернізації і адаптації до новітніх технологій.

Стратегії покращення умов на судах, включаючи модернізацію інфраструктури, освітні програми для моряків, і поліпшення умов проживання, мають стати пріоритетом для судовласників та управлінських компаній. Ефективна реалізація цих стратегій не тільки сприятиме здоров'ю моряків, але й підвищить загальну безпеку морських перевезень.

Узагальнюючи, комплексний підхід до управління санітарно-гігієнічними аспектами на морських судах є не тільки актом гуманізму, але й стратегічною необхідністю. Збереження високих стандартів санітарії на борту є важливим кроком до забезпечення сталого розвитку морської індустрії у глобальному масштабі.

Література

1. Bauer P. J. The Maritime Labour Convention: An Adequate Guarantee of Seafarer Rights, or an Impediment to True Reforms? *Chi. J. Int'l L.* 2007. 8. P. 643.
2. Dragomir C. Postmodern Maritime Human Resources Management—Amending the Maritime Labor Convention with Gender Requirements. *Postmodern Openings.* 2019. 10(1). P. 21–35.
3. Fotteler M. L., Andrioti Bygvraa, D. & Jensen O. C. The impact of the Maritime Labor Convention on seafarers' working and living conditions: an analysis of port state control statistics. *BMC public health.* 2020. 20. P. 1–9.
4. Jing H. Study on the Liability of Shipowners for the Protection of the Abandoned Seafarers under the Maritime Labor Convention. *Science of Law Journal.* 2023. 2(11). P. 33–39.
5. Mantoju C. D. Analysis of impact of the maritime labour convention, 2006: A seafarer's perspective. *Journal of International Maritime Safety, Environmental Affairs, and Shipping.* 2021. 5(3). P. 107–119.
6. Ntovas A. X. Maritime Labour Convention. *International Legal Materials.* 2014. 53(5). P. 933–1018.
7. Vatan P. Reflections on Challenges for Implementation of Maritime Labour Convention. *Journal of Maritime Transport Industry.* 2018. 4(3). P. 27–32.
8. Zarie M. H., Barati A. N. The Consideration of Maritime Labor Convention Standards for social rights and employment of Seafarers. *International Journal of Maritime Policy.* 2021. 1(1). P. 83–100.
9. Zhao L., Zhang P., Zhao M., & He G. From Marx to Market: a legal and empirical analysis of the maritime labour convention in China. *Asia Pacific Law Review.* 2023. 31(2). P. 329–357.
10. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці. К. : Центр учбової літератури, 2011. 156 с.
11. Зозуля І. Ю. Підходи до проблем соціального захисту моряків зарубіжних держав та України. *Public Administration and Local Government.* 2021. 1. С. 48–56.
12. Конвенція про працю в морському судноплаванні від 23.02.2006. Законодавство України. *ВР України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_519#Text (дата звернення: 12.15.2024)
13. COVID-19 response by International Organizations. *Western chamber investment: вебсайт.* URL: <https://www.wb6cif.eu/covid-19/covid-19-responseby-international-organizations> (дата звернення: 12.15.2024)

14. Кузьменко В.С., Кузьменко О.Ю. Оцінка відповідності умов праці на морському транспорті вимогам міжнародного законодавства з охорони праці. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 5 (23). С. 588–597.
15. Кузьменко О., Кузьменко В. Основи охорони праці на морському транспорті. *Системи управління, навігації та зв'язку. Збірник наукових праць*. 2024. 2 (76). С. 169–172.
16. Талалаєв К., Голубятников М., Вастьянов Р. Епідеміологічні та патофізіологічні аспекти професійної захворюваності на водному транспорті. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»* (November 10, 2023; Stockholm, Sweden). 2023. С. 194–196.
17. Тішко Д.А. Міжнародно-правові стандарти регулювання праці моряків. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. 57. С. 250–255.
18. Шченявський Н. Дослідження сукупності факторів впливу на організацію праці в судноплавстві та безпеку екіпажу судна. *European Science*. (sge16–01). 2023. С. 90–118.
19. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/STAT0288> (дата звернення: 12.05.2024).
20. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL). URL: [https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx) (дата звернення: 12.05.2024).

References

1. Bauer, P. J. (2007). The Maritime Labour Convention: An Adequate Guarantee of Seafarer Rights, or and Impediment to True Reforms? *Chicago Journal of International Law*, 8, 643.
2. Dragomir, C. (2019). Postmodern Maritime Human Resources Management—Amending the Maritime Labor Convention with Gender Requirements. *Postmodern Openings*, 10(1), 21–35.
3. Fotteler, M. L., Andrioti Bygvraa, D., & Jensen, O. C. (2020). The impact of the Maritime Labor Convention on seafarers' working and living conditions: an analysis of port state control statistics. *BMC Public Health*, 20, 1–9.
4. Jing, H. (2023). Study on the Liability of Shipowners for the Protection of the Abandoned Seafarers under the Maritime Labor Convention. *Science of Law Journal*, 2(11), 33–39.
5. Mantoju, C. D. (2021). Analysis of impact of the maritime labour convention, 2006: A seafarer's perspective. *Journal of International Maritime Safety, Environmental Affairs, and Shipping*, 5(3), 107–119.
6. Ntovas, A. X. (2014). Maritime Labour Convention. *International Legal Materials*, 53(5), 933–1018.
7. Vatan, P. (2018). Reflections on Challenges for Implementation of Maritime Labour Convention. *Journal of Maritime Transport Industry*, 4(3), 27–32.
8. Zarie, M. H., & Barati, A. N. (2021). The Consideration of Maritime Labor Convention Standards for social rights and employment of Seafarers. *International Journal of Maritime Policy*, 1(1), 83–100.
9. Zhao, L., Zhang, P., Zhao, M., & He, G. (2023). From Marx to Market: a legal and empirical analysis of the maritime labour convention in China. *Asia Pacific Law Review*, 31(2), 329–357.
10. Hryban, V. H., & Nehodchenko, O. V. (2011). Okhorona pratsi. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
11. Zozulia, I. Yu. (2021). Pidkhody do problem sotsialnoho zakhystu moriakiv zarubizhnykh derzhav ta Ukrainy. *Public Administration and Local Government*, 1, 48–56 [in Ukrainian].
12. Konventsiiia pro pratsiu v morskomu sudnoplavstvi (2006). *Zakonodavstvo Ukrainy*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_519#Text [in Ukrainian].
13. COVID-19 response by International Organizations. (2021). *Western chamber investment: website*. URL: <https://www.wb6cif.eu/covid-19/covid-19-responseby-international-organizations>.
14. Kuzmenko, V. S., & Kuzmenko, O. Yu. (2024). Otsinka vidpovidnosti umov pratsi na morskomu transporti vymoham mizhnarodnoho zakonodavstva z okhorony pratsi. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*, 5(23), 588–597 [in Ukrainian].
15. Kuzmenko, O., & Kuzmenko, V. (2024). Osnovy okhorony pratsi na morskomu transporti. Systemy upravlinn-ya, navihatsiyi ta zv'yazku. *Zbirnyk naukovykh prats*, 2(76), 169–172 [in Ukrainian].
16. Talalaiev, K., Holubyatnykov, M., & Vastyanov, R. (2023). Epidemiologichni ta patofiziologichni aspekty profesionalnoi zakhvoryuvanosti na vodnomu transporti. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»* (pp. 194–196). Stockholm, Sweden [in Ukrainian].
17. Tishko, D. A. (2011). Mizhnarodno-pravovi standarty rehulyuvannya pratsi moryakiv. *Aktualni problemy derzhavy i prava*, 57, 250–255 [in Ukrainian].
18. Shcheniavskiy, H. (2023). Doslidzhennya sukupnosti faktoriv vplyvu na orhanizatsiyu pratsi v sudnoplavstvi ta bezpeku ekipazhu sudna. *European Science* (sge16–01), 90–118 [in Ukrainian].
19. Mizhnarodna konventsiiya z okhorony lyudskoho zhyttya na mori. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/STAT0288> [in Ukrainian].
20. International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL). URL: [https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](https://www.imo.org/en/about/Conventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx).